

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris Sermones In Dominicis & Festa per annum

Bernardus <Claraevallensis>

III. De triplici Adventu Domini, & de septem Columnis, quas in nobis
erigere debemus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

De triplici Domini Adventu, & de septem columnis, quae in nobis erigere debemus.

S E R M O III.

Adventus Domini quod a omnes circumstantias admirandum.

Cur celebratur eius adventus qui nunquam aut nusquam defuit.

a Joan. I. a b 1. T. n. 6. c Dignatio divinae maiestatis.

Negligentia circa divinum cultum arguitur.

*a Pl. 144. b**

Vanitas & abusus Christianorum in peragendis festis.

a Pl. 100. b

IN adventu Domini quem celebramus, si personam venientis intueor, non capio excellentiam Maiestatis. Si attendo ad quos venerit, dignationis magnitudinem expavescō. Stupent certè Angeli de novo, videntes infra se, quem supra semper adorant, manifestè iam & ascendentes & descendentes ad Filium hominis. Si considero propter quid venerit, amplector quoad possum inestimabilem latitudinem charitatis. Si modum cogito, exaltationem agnosco humanæ conditionis. Venit siquidem universitatis Creator, & Dominus venit ad homines, venit propter homines, venit homo. Sed dicet aliquis: Quomodo venisse dicitur, qui semper ubique fuit? Erat quidem in mundo, & mundus per ipsum factus est, sed mundus eum non cognovit^a. Non ergo venit qui aderat, sed apparuit qui latebat. Unde & humanam, in qua agnosceretur, induit formam: qui nimirum in divina lucem habitat inaccessibilem^b. Nec sanè in gloriam maiestati apparere in propria similitudine sua, quam fecerat ab initio: nec indignum Deo, à quibus in substantia sua non poterat agnosci, in imagine exhiberi: ut qui fecerat hominem ad imaginem & similitudinem suam, ipse hominibus innotesceret factus homo.

Huius ergo Adventus tantæ maiestatis, tantæ humilitatis, tantæ charitatis, tantæ etiam glorificationis nostræ, ab universa Ecclesia semel in anno solennis memoria celebratur. Sed utinam ita semel ageretur, ut semper! id quippe dignius. Quantæ enim insanix, ut post tanti Regis adventum, aliis quibuslibet negotiis homines velint seu audeant occupari, & non magis, omissis omnibus, soli eius cultui vacent, nec in eius præsentia cuiusquam meminerint cæterorum? Sed non omnium est quod ait Propheta^c. *Memoriam abundantia suavitatis tuæ eructabunt*; siquidem nec omnes hæc memoria pascit. Sanè nemo quod non gustavit, sed neq; quod tantum gustavit, eructat. Ructus quippe non nisi de plenitudine & satietate procedit. Propterea quorum sæcularis est mens & vita, memoriam hanc, & si celebrant, non eructant: sine devotione & affectione dies istos arida quadam consuetudine observantes. Denique quod damnabilius est, ipsa quoque inestimabilis huius dignationis memoria datur in occasionem carnis, ut videas eos tanta sollicitudine diebus istis vestium gloriam, ciborum parare delicias; ac si hæc huiusmodi quarat in Nativitate sua Christus, & ibi suscipiatur dignius, ubi hæc accuratiùs exhibeantur; Sed ipsum audi dicentem^d: *Superbo oculo & insatiabili*

satiabili corde, cum hoc non edebam : quid tanta ambitione vestes paras in narale meum? Detestor ego superbiam, non amplector. Qui tanta sollicitudine ciborum copias reponis in tempus illud? Damno ego carnis delicias, non accepto. Planè insatiabilis es corde tanta parans, & ex tam longo: nam corpori utique & pauciora sufficerent, & quæ possent opportunius inveniri. Celebrans ergo adventum meum, labiis me honoras, sed cor tuum longe est à me. Non me colis, sed Deus tuus venter est, & gloria in confusione tibi. Infelix omnino qui voluptatem corporis, & sæcularis colit gloriæ vanitatem. Beatus autem populus cuius est Dominus DEUS eius.

e Psal. 143. c

Fratres, nolite æmulari in malignantibus *f*, neque zelaveritis facientes iniquitatem. Intelligite magis in novissima eorum, & compatimini eis ex animo, & orate pro eis qui præoccupati sunt in delicto. Hæc enim faciunt miseri, quia ignorantiam Dei habent. Nam si cognovissent, nunquam Dominum gloriæ tantâ adversum se insaniâ provocarent. Nos autem, dilectissimi, excusationem de ignorantia non habemus. Planè nosti eum quisquis hic es: & si dixeris quia non novi eum, eris similis sæcularibus, mendax: denique si eum non nosti, quis te huc adduxit, aut quomodo huc venisti? alioquin quando tibi persuaderi posset, charorum affectibus, corporis voluptatibus, sæculi vanitatibus sponte abrenunciare, & iactare cogitatum tuum in Domino, & omnem sollicitudinem in eum proicere: de quo nihil benè, imò tam malè conscientia teste merueras? Quis tibi, inquam, persuadere id posset, si nescires, quia bonus Dominus sperantibus in se, animæ quærenti ipsum, nisi cognovisses & tu, quia suavis est Dominus, & mitis, & multæ misericordiæ, & verax? Hæc autem unde nosti, nisi quia non solum ad te, sed etiam in te venit?

f Psal. 36. a

Religiosis maior incumbit observantia quam sæcularibus.

Triplicem enim eius adventum novimus; ad homines, in homines, contra homines. Ad homines quidem indifferenter, non autem ita in homines, aut contra homines. Sed quia primus & tertius noti sunt, utpote manifesti, de secundo qui spiritualis & occultus est, ipsum audi dicentem &: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diligit eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Beatus, apud quem mansionem facies, Domine JESU. Beatus in quo sapientia ædificat sibi domum, excidens columnas septem. Beata anima quæ sedes est sapientiæ. Quænam est illa? Anima utique iusti. Meritò planè, quia iustitia & iudicium præparatio sedis tuæ. Quis in vobis est, Fratres, qui desiderat in anima sua sedem parare Christo? Ecce quænam illi ferica, quæ tapetia, quod pulvinar oporteat præparari. *Iustitia, inquit, & iudicium præparatio sedis tuæ.* Iustitia virtus est, quod suum

Triplicis Domini Adventus.

g Joan. 14. c

Christo sedes quomodo paranda.
h Psal. 88. a*

S. Patris Bernardi.

12

*Tria tribus
tribuenda;
Superiori, In-
feriori, Æ-
quali.
Superiori o-
bedientia &
reverentia.*

est unicuique tribuens. Tribue ergo tribus quæ sua sunt. Redde superiori, redde inferiori, redde æquali, cuique quod debes, & dignè celebrans adventum Christi, parans ei in iustitia sedem suam. Redde, inquam, reverentiam Prælati & obedientiam, quarum altera cordis, altera corporis. Nec enim sufficit exterius obtemperare maioribus nostris, nisi ex intimo cordis affectu sublimiter sentiamus de eis. Quod etsi tam manifestè innotuerit indigna Prælati alicuius vita, ut nihil omnino dissimulationis, nihil excusationis admittat: propter eum tamen à quo est omnis potestas, ipsum quem modò talem novimus, excelsum reputare debemus, non presentibus personæ meritis, sed ordinationi divinæ, & dignati ipsius officii deferentes.

Quid æquali?

*Æquali Con-
silio &
Auxilium,
id est,
Exemplum
& oratio.*

Sic & fratribus nostris, inter quos vivimus ipso iure fraternitatis & societatis humanæ, consiliis sumus & auxiliis debitores. Hæc enim volumus ut & ipsi nobis impendant consilium, quo erudiatur ignorantia nostra: auxilium, quo iuvatur infirmitas nostra. Sed fortè erit inter vos qui tacitus respondeat, dicens: Quod ego consilium dabo fratri, cui nec unum quidem dicere verbum fas est absque licentia? Quod ei auxilium impendere est, cum nec minimum aliquid agere liceat absque obedientia? Ad quod ego: Non deerit certè quod facias, tantummodo charitas fraterna non desit. Nullum ego consilium melius arbitror, quàm si exemplo tuo fratrem docere studeas, quæ oporteat, quæ non oporteat fieri, provocans eum ad meliora, & consulens ei non verbo neque lingua, sed opere & veritate. An verò utilius aut efficacius auxilium aliquod est, quàm ut ores devotè pro eo, non dissimules redarguere culpas eius: ut non modò nullum ei offendiculum ponas, sed & sollicitus sis quantum prævalas, tanquam Angelus pacis de regno Dei scandala tollere, & occasiones scandalorum penitus dimovere? Si talem te fratri auxiliarium & consiliarium exhibes, reddis ei quod debes, nec habet unde causetur.

*Inferiori cus-
todiam & di-
sciplinam.*

*Corpori tuo
similiter.
NOTA:
Quam grave
& periculo-*

Porrò si cui fortè Prælati es, huic sine dubio teneris debitor sollicitudinis amplioris. Exigit à te & ipse custodiam & disciplinam: Custodiam quidem, ut possit cavere peccatum: Disciplinam verò, ut quod minus cavet, minimè maneat impunitum. Quod etsi nemini fratrum præesse videris, habes tamen sub te, cui custodiam hanc & disciplinam oporteat exhiberi. Dico autem corpustuum, quod sine dubio regendum accepit spiritus tuus. Debes ei custodiam, ut non regnet in eo peccatum, nec membra tua arma fiant iniquitati. Debes & disciplinam, ut dignos faciat poenitentiae fructus, castigatum, & subditum servituti. Longè tamen graviori & periculofiori debito tenentur adstricti, qui

De Adventu Domini, Sermo III. 13

qui pro multis animabus reddituri sunt rationem. Quid ego infelix, quod me vertam, si tantum thesaurum, si pretiosum depositum istud, quod tibi Christus sanguine proprio pretiosius iudicavit, contigerit negligentius custodire? Si stillantem in Cruce Domini sanguinem collegissem, essetque repositus penes me in vase vitreo, quod & portari sapius oporteret, quid animi habiturus essem in discrimine tanto? Et certè id servandum accepi, pro quo mercator non insipiens (ipsa utique Sapiencia) sanguinem illum dedit. Sed & habeo thesaurum istum in vasis fictilibus, & quibus multò plura quàm vitreis imminere pericula videantur. Accedit sane ad sollicitudinis cumulum, & pondus timoris, quod cum & meam & proximi conscientiam servare necesse sit, neutra mihi satis est nota. Utraque abyssus est imperscrutabilis, utraque mihi nox est, & nihilominus exigitur à me utriusque custodia, & clamatur g : *Custos qui de nocte*, *custos qui de nocte*. Non est mihi dicere cum Cain: *Nunquid custos fratris mei sum ego* ^b? sed est fateri humiliter cum Propheta: *Quia nisi Dominus* *custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodiat eam* ⁱ. In eo tamen excusabilis ego videor, si ut prædixi, debitam exhibeo custodiam pariter & disciplinam. Quod si priora quoque quatuor non defuerint: dico autem erga Prælatos reverentiam, consilium & auxilium erga fratres, quod ad iustitiam pertinet, non imparatam sedem inveniet Sapiencia.

sum negotium sit cura animarum & hic tamen quàm multi incurvi, aut securi!

Conscientiarum notitia difficilis.

g Esa. 21. d

b Gen. 4. b

i Psal. 126. a

Et fortissis hæ videatur sex columnæ, quas excidit in ipsa domo quam ædificavit sibi: & septima quoque quærenda est, si fortè & eam nobis notam facere ipsa dignetur. Quid verò prohibet sicut sex in iustitia, septimam quoque intelligi in iudicio? Neque enim iustitia sola, sed *iustitia* inquit ^k, *& iudicium preparatio sedis tuæ*. Denique si Prælati & æqualibus & inferioribus reddimus quod oportet, nihilne accipiet Deus? At ei planè quod debet retribuere nemo potest, quod tam copiosè accumulaverit super nos misericordiam suam, quod tam multa deliquerimus ei, quod tam fragiles & nihil sumus, quod tam plenus & sufficiens ille sibi & bonorum omnium nostrorum non egens. Audivi tamen dicentem eum, cui incerta & occulta sapientiæ suæ revelaverat, quia *honor Regis iudicium diligit* ^l. Nihil quod in se est à nobis exigit amplius, tantum dicamus iniquitates nostras, & iustificabit nos gratis, ut gratia commendetur. Diligit enim animam quæ in conspectu eius, & sine intermissione considerat, & sine simulatione dijudicat semetipsam. Idque iudicium non nisi propter nos à nobis exigit, quia si nosmetipsos iudicaverimus, non utique iudicabimur. Propterea sapiens veretur omnia opera sua, scrutatur, discutit & dijudicat universa. Honorat quippe veritatem: qui & se & sua omnia in eo statu, quo veritas habet, & agnoscit veraciter,

Septem columnæ in domo spiritus erigenda.

*k Psal. 88. c**
Quid reddendum Deo.

l Psal. 98. a

Humilis sui discussio, cognitio, & confessio Deum honorat.

B 3

& humi-

m Luc. 17. c & humiliter confitetur. Audi denique manifestius à te iudicium exigi post iustitiam. *Cum feceritis*, inquit ^m, *omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, Servi inutiles sumus.* Hæc planè quoad hominem est digna sedis preparatio Domino maiestatis: ut & iustitiæ mandata studeat observare, & semper indignum sese & inutilem arbitretur.

In Adventu Domini: de duplici Adventu; & studio verarum virtutum.

S E R M O IV.

Dignum est, Fratres, ut tota devotione Domini celebretis Adventum, delectati tanta consolatione, stupefacti tanta dignatione, inflammati tanta dilectione, Nec verò solum cogitetis Adventum quo venit quærere & salvum facere quod perierat; sed & illum nihilominus quo veniet & assumet nos ad seipsum. Utinam circa hos duos Adventus iugi meditatione versemini, ruminantes in cordibus vestris quantum in priore præstiterit, quantum promiserit in secundo. Utinam certè dormiatis inter medios clericos. Hæc sunt enim duo brachia sponsi; inter quæ ipse dormiens aiebat ^a: *Læva eius sub capite meo, & dextera eius amplexabitur me.* Nam *in sinistra* quidem *eius* (sicut alibi legimus ^b) *divitiæ & gloria: in dextera longiturnitas vitæ.* In sinistra eius, inquit, divitiæ & gloria. Filii Adam genus avarum & ambitiosum, audite: Quid vobis cum terrenis divitiis & gloria temporali, quæ nec veræ nec vestræ sunt? Aurum & argentum nonne terra est rubra & alba, quam solus hominum error facit (aut magis reputat) pretiosam? Denique si vestra sunt hæc, tollite ea vobiscum. Sed homo cum interierit, non sumet omnia: neque descendet cum eo gloria eius.

Duplex Domini Adventus. Ut ergo divitiæ non opes sunt, sed virtutes: quas secum conscientia portat, ut in perpetuum dives fiat. De gloria quoque dicit Apostolus ^c: *Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ.* Hæc est utique vera gloria, quæ est à spiritu veritatis. *Ipse enim spiritus testimonium perhibet spiritui nostro, quod filii Dei sumus* ^d. Gloria verò, quam ab invicem accipiunt, qui gloriam quæ est à solo Deo, non requirunt, vana est. Quoniam vani filii hominum. Inspiens tu, qui merces congregas in saccum pertusum: qui thesaurum tuum alieno in ore constituis: ignoras quòd arca ista non clauditur, nec seras habet? Quantò melius sapiunt, qui thesaurum suum ipsi sibi servant, aliis non committunt? Verum nunquid semper servabunt? Numquid semper abscondent? Veniet cum manifesta erunt abscondita cordis: quæ verò fuerint ostentata, non comparebunt. Hinc est quòd veniente Domino fatuarum virginum lampades